

Ô NHIỄM KHÔNG KHÍ VÀ SỨC KHỎE LAO ĐỘNG TẠI CÁC LÀNG NGHỀ HÀ NỘI

CÂU CHUYỆN CỦA NHỮNG NGƯỜI LAO ĐỘNG

Làng nghề đã và đang đóng góp đáng kể vào sự phát triển kinh tế- xã hội của nông thôn Việt Nam. Tuy vậy, cùng với sự phát triển của làng nghề thì môi trường làng nghề cũng đang bị ô nhiễm không khí nghiêm trọng. Ô nhiễm không khí ở làng nghề chủ yếu có nguồn gốc chủ yếu từ đốt nhiên liệu và sử dụng các nguyên vật liệu, hóa chất trong dây chuyền sản xuất. Vấn đề ô nhiễm không được xử lý đã và đang gây ra những vấn đề sức khỏe đối với người lao động. Câu chuyện của người lao động ở ba làng nghề sơn mài, tái chế và làm tăm hương dưới đây phản ánh tình trạng này.

Câu chuyện của H- thợ sơn mài- Nam- 42 tuổi

“Tôi làm nghề sơn mài được 27 năm rồi. Từ ngày bé tôi đã phụ giúp bố mẹ làm nghề này rồi. Công việc chính là phun sơn. Môi trường làm việc có bị ô nhiễm bởi: mùi sơn, bụi và tiếng ồn của các loại máy móc như máy chà, máy rung, máy nén khí, máy đánh bóng và quạt thông gió phòng phun. Làm công việc này thường xuyên thấy người mệt, đau đầu, chóng mặt phải nghỉ ngơi, nhất là vào mùa hè khi thời tiết oi bức nhưng chưa bao giờ phải nghỉ cả ngày mà chỉ nghỉ nửa buổi rồi lại có sức làm tiếp.

Xưởng khi phun hay bị nhiều mùi sơn do mình sẽ dùng sơn công nghiệp pha với dung môi và chất làm khô. Dung môi là xăng và xy len nên cũng độc và nồng mùi nên mình đôi khi hít nhiều sơn cũng thấy mệt nhất là vào những hôm nắng nóng. Khi phun là lúc thấy mệt nhất vì vừa phải dùng súng phun, phòng phun cũng khá nhỏ và mùi sơn nồng, tiếng máy thông hơi ở phòng phun cũng tạo ra nhiều tiếng ồn. Nhiều hôm đang phun thấy mệt thì tôi hay nghỉ vài phút rồi phun tiếp. Mùi sơn và sự ngột ngạt của xưởng sẽ tăng lên vào các ngày nắng nóng do xưởng lợp tôn, để nhiều hàng và có mùi sơn, tiếng máy chạy. Nên những hôm thay đổi thời tiết người dễ mệt mỏi và đau đầu, tuy nhiên cũng chưa đến mức phải bỏ việc. Làm nghề này chủ yếu là thỉnh thoảng bị đau đầu vì tiếng máy, hay hôm nào nắng nóng có thể khó thở vì mùi sơn nồng và không khí ngột ngạt nhưng sợ nhất là đau lưng do ngồi và cúi người nhiều. Ở các xưởng thì dùng quạt thông gió hút bớt mùi ra bên ngoài nhưng quạt này tạo ra nhiều tiếng ồn, đứng trong phòng phun nhiều khi không chỉ mệt vì mùi sơn mà còn đau đầu vì tiếng quạt thông gió”

Phun sơn thí

Một sản phẩm được phun sơn thí vài nước (lượt) nhằm để nước sơn bám đều, chắc trên bề mặt sản phẩm.

Nguyên liệu được dùng chủ yếu cho việc thí sơn là sơn công nghiệp nên thường có mùi nồng và độ dính cao và lâu trôi. Do đó, khi thực hiện công đoạn thí sơn, người thợ thường làm trong phòng phun kín gió, có quạt thông gió và hút mùi để làm giảm mùi sơn. Người thợ thường phải đeo khẩu trang để hạn chế hít phải mùi sơn. Ngoài ra, một số lao động còn đeo găng tay để sơn đỡ bám dính vào tay, giảm nguy cơ bị dị ứng hoặc ăn tay do tiếp xúc trực tiếp với hóa chất trong sơn.

Phun sơn toát

Phun toát nhằm bảo vệ bên ngoài và có thể thêm màu vào để màu của thép vàng thật hơn, đẹp hơn.

Thành phần sơn toát gồm sơn công nghiệp pha với dung môi là xăng, xylen và chất làm cứng (để sơn nhanh khô bề mặt) nhưng sẽ tạo ra nhiều mùi hắc, nồng khi sử dụng. Thông thường, Sơn toát gồm có sơn bóng, chất làm cứng, chất làm mờ, xăng. Ngoài ra, người thợ cho thêm màu để phù hợp với yêu cầu của khách hàng. Phun sơn toát cũng được thực hiện trong phòng phun, có sản phẩm phun trong hai phút là xong nhưng cũng có những sản phẩm lớn thì phun mất khoảng 30 phút. Khi phun, người thợ đứng song song với quạt hút để sơn đỡ bay lại và đỡ ngửi thấy mùi. Người thợ phải đeo khẩu trang để hạn chế hít phải mùi sơn. Khi đưa sản phẩm ra ngoài, do sơn chưa khô nên người ngoài vẫn có thể ngửi thấy mùi. Sau 15-20 phút sản phẩm khô hơn thì đỡ có mùi sơn.

Câu chuyện của lao động M- lao động tái chế nhựa- Nữ, 56 tuổi

Cô năm nay 56 tuổi, làm ở đây được 6 năm rồi. Công việc của cô chủ yếu là phân loại rác để cho vào xay. Mỗi ngày phân loại được hơn 1 tạ rác nhựa và tiền công được khoảng hơn 1 trăm nghìn. Làm công việc này thì tiếp xúc với nhựa bản lắm. Nhựa bản chưa được rửa sạch nên nếu mà không đeo găng tay thì ngứa tay. Như cô phải đeo 3 găng tay, 2 găng tay ni long và 1 găng tay len. Ngoài ra còn bị đau mắt đấy. Mỗi ngày làm việc về là mắt bị lèm nhèm, ngày nào cũng phải tra thuốc mắt.

Nói chung công việc này vừa bản, vừa ô nhiễm nhưng mình không có học thì mình phải chấp nhận làm thôi. Làm việc thì không có hợp đồng lao động, không có bảo hiểm, ngày nào làm được nhiều thì hưởng nhiều, làm được ít thì hưởng ít. Bây giờ làm ngày nào biết ngày đấy thôi, về già chắc cũng vẫn phải đi làm để kiếm tiền trang trải cuộc sống”.

Phân loại rác thải nhựa

Trong ảnh là các phụ nữ thực hiện phân loại rác. Khi phân loại rác thải nhựa, phụ nữ tiếp xúc với bụi và mùi khó chịu của rác thải nhựa. Do đó, họ thường đeo găng tay, trùm khăn kín đầu, đeo khẩu trang để tránh bụi và đỡ ngứa thấy mùi.

Câu chuyện của chị H- lao động làm tằm hương, 34 tuổi

Em năm nay 34 tuổi, em mới làm ở đây được 1 năm. Công việc của em là chạy máy chạy tằm, đưa thanh vầu vào máy để máy chẻ ra những que tằm hương nhỏ. Bọn em đi làm từ 5 rưỡi, đến đây là 6 giờ và làm đến tận 12 giờ thì nghỉ ăn cơm. Đến 1 giờ chiều lại làm tiếp đến 6 giờ tối thì bọn em về. Chủ trả công theo sản phẩm, 1 tạ tằm thì được 110.000 đồng, trung bình một ngày như em làm được 200.000 đồng.

Nói chung công việc này vừa bụi bặm vừa vất vả, được cái giờ giấc thoải mái thôi. Đi làm về là bị đau mắt do bụi, tối nào về cũng phải nhỏ thuốc mắt. Khi làm thì phải bịt mấy lớp ấy: đầu tiên là bông bịt vào lỗ mũi, sau đó đến lớp khẩu trang, xong một lớp khăn. Nếu không bịt như thế thì viêm họng, sổ mũi ngay. Làm tằm hương thì công đoạn chạy máy tằm này là vất vả, nguy hiểm nhất. Có người bị máy cắt mất hết tay luôn. Lúc mình đóng mùn vào tải mà không để ý xem máy đã tắt chưa, nếu máy chưa tắt mà cho tay vào là mất tay đấy.

Em làm công việc này cũng lo lắng cho sức khỏe của mình lắm nhưng không có học thì phải chấp nhận thôi. Làm việc này cũng lo lắng nhiều chứ vì nó nguy hiểm. Đi làm ngày nào cũng lo, về đến nhà an toàn là yên tâm. Làm nghề này không cẩn thận là bị mất tay chân, rồi thì bụi bặm ảnh hưởng đến sức khỏe, đến mắt của mình.

Thu mùn

Khi sản xuất tấm hương, bụi mùn phát sinh từ quá trình chẻ tấm bằng máy, từ hoạt động rũ tấm thô từ máy để buộc. Người thợ sau khi chạy máy chẻ tấm sẽ thu mùn vào các bao tải để lấy chỗ cho mùn tiếp tục thải ra trong quá trình chạy máy chẻ tấm tiếp theo.

Trong quá trình chạy máy chẻ tấm cũng như thu dọn, người lao động phải đeo khẩu trang, thêm khăn, xà cạp để đỡ rách quần do va chạm vầu, ống hút bụi.

Xưởng chẻ tấm

Xưởng được lắp ráp từ những tấm proximãng, mái lợp tôn. Trong xưởng có khoảng 4 máy chẻ tấm và 4 máy lột vầu làm việc liên tục hàng ngày. Thợ chẻ tấm có cả phụ nữ và nam giới. Xung quanh rất nhiều bụi mùn. Người thợ phải đeo nhiều lớp khẩu trang, mặc quần áo bảo hộ, đội mũ/nón nhằm giảm thiểu việc hít bụi phát sinh từ quá trình chẻ tấm và lột vầu

